

iMoRe №196. Постанова про діяльність Експортно-кредитного агентства

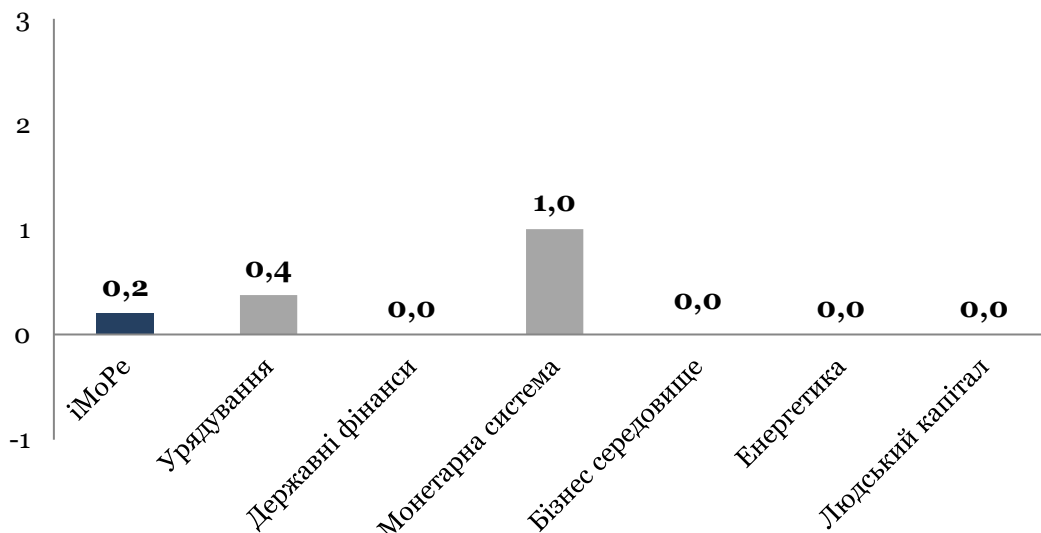
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +0,2 бала за період з 2 по 15 січня 2023 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс дорівнював +0,9 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

Індекс реформ може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Постанова про діяльність ЕКА, +1 бал

На виконання минулорічного [закону](#) про ефективне функціонування Експортно-кредитного агентства Нацбанк ухвалив [постанову](#), якою врегулював порядок його ліцензування та умови провадження страхової діяльності.

У постанові фіксується зобов'язання Експортно-кредитного агентства впровадити систему корпоративного управління та внутрішнього контролю, зокрема комплаєнсу, який має уберегти агенство від порушення законодавства України та порушення етики ведення бізнесу.

Встановлені вимоги до структури власності ЕКА та її розкриття (якщо корпоративні права отримає хтось, крім держави) – вона підпадає під ті самі правила, які встановлені для інших надавачів фінансових послуг.

Документ також фіксує право НБУ проводити безвиїздний нагляд, планові та позапланові інспективні перевірки Експортно-кредитного агентства.

Коментар

«Постанова НБУ про ліцензування та умови провадження діяльності Експортно-кредитним агентством (ЕКА) має на меті деталізувати вимоги до роботи ЕКА, які на рівні закону встановлені лише верхньорівнево.

Закон про ЕКА з подальшими змінами визначив, що НБУ є регулятором та наглядовцем за роботою ЕКА.

Така практика не є універсальною у світі – в багатьох юрисдикціях пруденційний нагляд за роботою ЕКА не здійснюється, натомість її фінансовий стан оцінюють рейтингові агентства.

В Україні підхід, за яким роботу ЕКА контролює НБУ, є виправданим, адже потенційно це може посилити довіру до установи тих, у чийх інтересах ЕКА здійснює страхування. Тож постанова НБУ – це і є перша спроба встановити базові правила роботи ЕКА. Документ фокусується на ліцензійних умовах, стандартах побудови корпоративного управління та ризик-менеджменту, розрахунку страхових резервів, алгоритмах оцінки платоспроможності, правилах подання фінансової та актуарної звітності.

Документ по суті дозволяє повноцінно запуснути роботу ЕКА, і це його основний позитив.

Водночас він має низку суттєвих недоліків. Наприклад, окремі вимоги до роботи ЕКА є занадто деталізованими, і їхній формат більше схожий на формат внутрішніх документів юридичної особи, ніж на підзаконний акт. Проте ключове застереження стосується розділів, що врегульовують розрахунок страхових резервів та оцінки платоспроможності ЕКА. Виписані у цих розділах правила базуються на усталеній в Україні практиці розрахунку резервів та регулятивного капіталу, яка жодним чином не узгоджується із європейським законодавством.

Тож постанову НБУ про роботу ЕКА слід розглядати як тимчасовий документ, який дозволяє запустити повноцінну операційну роботу ЕКА, проте буде докорінно змінений протягом наступних років, коли будуть поступово впроваджуватися норми європейського законодавства».

Віталій Ваврищук, голова департаменту макроекономічних досліджень групи ІСУ

«Потреба в цій постанові виникла у зв'язку з тим, що з 07.01.2023 введені в дію зміни до Закону про страхування, відповідно до яких ЕКА є страховиком з особливим статусом, регулювання та нагляд за діяльністю якого здійснює НБУ. Отже, НБУ визначив порядок регулювання та нагляду і вніс необхідні зміни до низки чинних НПА.

Для нас важливе інше: зміни до закону про страхування є кроком до гармонізації регулювання фінринку. Адже якщо хтось страхує, то має і регулюватися як страховик, навіть якщо з особливим статусом. Це позитив.

Постанова – технічний документ на виконання закону, який не має для широкого ринку самостійної цінності.

Нагадаю, ЕКА створено відповідно до Закону «Про забезпечення масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення кредитування експорту».

Тут варто зазначити, що ЕКА не є банком або страховиком у класичному розумінні. Відповідно до законодавства, банки можуть надавати тільки банківські та фінансові послуги, визначені законодавством, а страховики – виключно страхові послуги, визначені законодавством. ЕКА поєднує обидва види діяльності. Відповідно, регулювання, встановлені профільним (банківським, страховим) законодавством, не зовсім підходять ЕКА.

Тому вищезазначеним законом було передбачене затвердження низки додаткових регуляцій, що забезпечуватимуть діяльність ЕКА (статут, положення про ЕКА, ліцензійні умови тощо). Це переважно технічні документи».

Олена Коробкова, Голова Ради Незалежної асоціації банків України

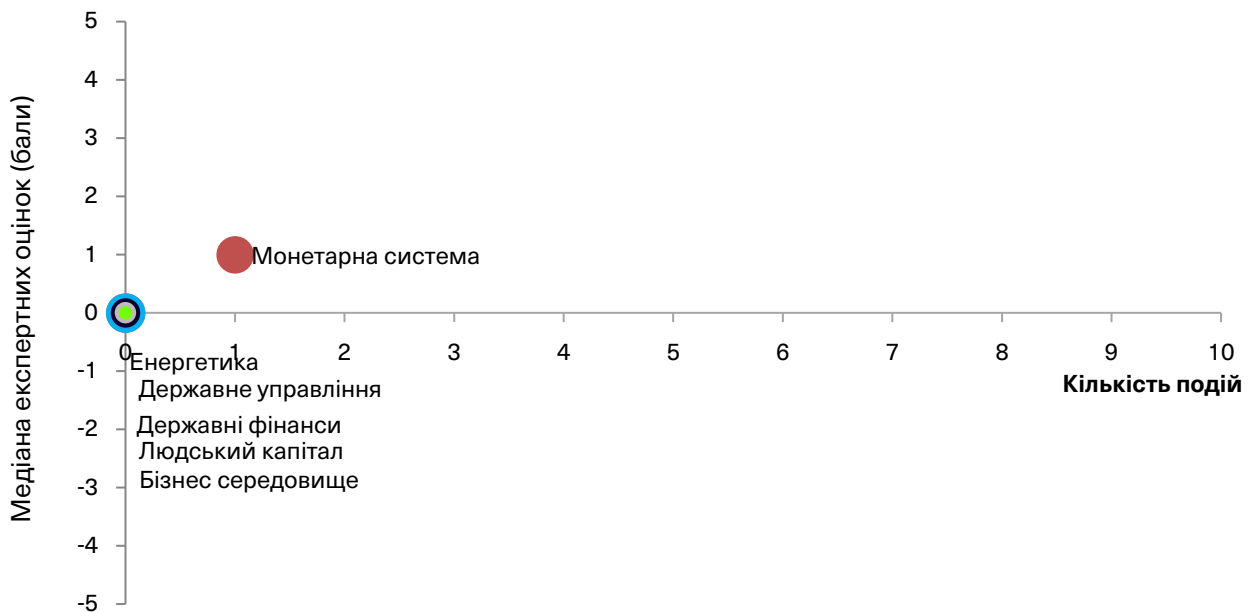
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0,0
Державні фінанси	0,0
Монетарна система	+1,0
Постанова про діяльність ЕКА	+1,0
Бізнес середовище	0,0
Енергетика	0,0
Людський капітал	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoRe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

[VoxUkraine](#) - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.